

ЗМІСТ

Перелік авторів та розроблених ними положень	XII
Перелік умовних позначень, пов'язаних з Європейським Союзом, інтеграційними процесами в Європі та використаних у тексті коментаря	XIV
Передмова редакторів	XXVI

ДОГОВІР ПРО ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄС

ПРЕАМБУЛА	1
Ст. 1–17 ЧАСТИНА ОДИН ПРИНЦИПИ	7
Ст. 2–6 РОЗДІЛ I КАТЕГОРІЇ ТА СФЕРИ ПОВНОВАЖЕНЬ СОЮЗУ ..	10
Ст. 7–17 РОЗДІЛ II ПОЛОЖЕННЯ ЗАГАЛЬНОГО ЗАСТОСУВАННЯ ...	32
Ст. 18–25 ЧАСТИНА ДВА ГРОМАДЯНСТВО СОЮЗУ ТА НЕДИСКРИМІНАЦІЯ	67
Ст. 26–197 ЧАСТИНА ТРИ ПОЛІТИКИ СОЮЗУ ТА ВНУТРІШНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ	115
Ст. 26–27 РОЗДІЛ I ВНУТРІШНІЙ РИНОК	115
Ст. 28–37 РОЗДІЛ II ВІЛЬНИЙ РУХ ТОВАРІВ	121
Ст. 30–32 Глава 1 Митний союз	130
Ст. 33 Глава 2 Митне співробітництво	138
Ст. 34–37 Глава 3 Заборона кількісних обмежень між державами-членами	141
Ст. 38–44 РОЗДІЛ III СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА РИБАЛЬСТВО ..	171
Ст. 45–66 РОЗДІЛ IV ВІЛЬНИЙ РУХ ОСІБ, ПОСЛУГ ТА КАПІТАЛУ ...	225
Ст. 45–48 Глава 1 Працівники	225
Ст. 49–55 Глава 2 Право на заснування	242
Ст. 56–62 Глава 3 Послуги	268
Ст. 63–66 Глава 4 Капітал та платежі	289
Ст. 67–89 РОЗДІЛ V ПРОСТІР СВОБОДИ, БЕЗПЕКИ ТА ПРАВОСУДДЯ	302
Ст. 67–76 Глава 1 Загальні положення	302
Ст. 77–80 Глава 2 Політика щодо прикордонних перевірок, притулку та імміграції	317
Ст. 81 Глава 3 Судове співробітництво у цивільних справах .	344
Ст. 82–86 Глава 4 Судове співробітництво в кримінальних справах	354
Ст. 87–89 Глава 5 Поліцейське співробітництво	382
Ст. 90–100 РОЗДІЛ VI ТРАНСПОРТ	392
Ст. 101–118 РОЗДІЛ VII СПІЛЬНІ ПРАВИЛА КОНКУРЕНЦІЇ, ОПОДАТКУВАННЯ ТА НАБЛИЖЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА	424
Ст. 101–109 Глава 1 Правила конкуренції	424
Ст. 101–106 Секція 1 Правила, що застосовуються до суб'єктів господарювання	424
Ст. 107–109 Секція 2 Допомога, що надається державами	454

	Ст. 110–113	Глава 2	Податкові положення	482
	Ст. 114–118	Глава 3	Наближення законодавства	488
Ст. 119–144	РОЗДІЛ VIII	ЕКОНОМІЧНА ТА МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА	. . . . .	511
	Ст. 120–126	Глава 1	Економічна політика	514
	Ст. 127–133	Глава 2	Монетарна політика	531
	Ст. 134–135	Глава 3	Інституційні положення	543
	Ст. 136–138	Глава 4	Особливі положення для держав-членів, валютою яких є євро	546
	Ст. 139–144	Глава 5	Перехідні положення	551
Ст. 145–150	РОЗДІЛ IX	ЗАЙНЯТИСТЬ	. . . . .	561
Ст. 151–161	РОЗДІЛ X	СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА	. . . . .	574
Ст. 162–164	РОЗДІЛ XI	ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЦІАЛЬНИЙ ФОНД	. . . . .	604
Ст. 165–166	РОЗДІЛ XII	ОСВІТА, ПРОФЕСІЙНЕ НАВЧАННЯ, МОЛОДЬ ТА СПОРТ	. . . . .	609
Ст. 167	РОЗДІЛ XIII	КУЛЬТУРА	. . . . .	625
Ст. 168	РОЗДІЛ XIV	ОХОРОНА ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я	. . . . .	631
Ст. 169	РОЗДІЛ XV	ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ	. . . . .	645
Ст. 170–172	РОЗДІЛ XVI	ТРАНС'ЄВРОПЕЙСЬКІ МЕРЕЖІ	. . . . .	654
Ст. 173	РОЗДІЛ XVII	ПРОМИСЛОВІСТЬ	. . . . .	659
Ст. 174–178	РОЗДІЛ XVIII	ЕКОНОМІЧНЕ, СОЦІАЛЬНЕ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ЗГУРТУВАННЯ	. . . . .	669
Ст. 179–190	РОЗДІЛ XIX	НАУКОВО-ТЕХНІЧНИЙ РОЗВИТОК І КОСМОС	. . . . .	683
Ст. 191–193	РОЗДІЛ XX	ДОВКІЛЛЯ	. . . . .	699
Ст. 194	РОЗДІЛ XXI	ЕНЕРГЕТИКА	. . . . .	719
Ст. 195	РОЗДІЛ XXII	ТУРИЗМ	. . . . .	733
Ст. 196	РОЗДІЛ XXIII	ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ	. . . . .	737
Ст. 197	РОЗДІЛ XXIV	АДМІНІСТРАТИВНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	. . . . .	740
Ст. 198–204	ЧАСТИНА ЧОТИРИ	АСОЦІЮВАННЯ ЗАМОРСЬКИХ КРАЇН ТА ТЕРИТОРІЙ	. . . . .	743
Ст. 205–222	ЧАСТИНА П'ЯТЬ	ЗОВНІШНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ СОЮЗУ	. . . . .	759
Ст. 205	РОЗДІЛ I	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ЗОВНІШНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СОЮЗУ	. . . . .	759
Ст. 206–207	РОЗДІЛ II	СПІЛЬНА ТОРГІВЕЛЬНА ПОЛІТИКА	. . . . .	760
Ст. 208–214	РОЗДІЛ III	СПІВРОБІТНИЦТВО З ТРЕТІМИ КРАЇНАМИ ТА ГУМАНІТАРНА ДОПОМОГА	. . . . .	770
	Ст. 208–211	Глава 1	Співробітництво в цілях розвитку	770
	Ст. 212–213	Глава 2	Економічне, фінансове та технічне співробітництво з третіми країнами	777
	Ст. 214	Глава 3	Гуманітарна допомога	781
Ст. 215	РОЗДІЛ IV	ОБМЕЖУВАЛЬНІ ЗАХОДИ	. . . . .	785
Ст. 216–219	РОЗДІЛ V	МІЖНАРОДНІ УГОДИ	. . . . .	794
Ст. 220–221	РОЗДІЛ VI	ВІДНОСИНИ СОЮЗУ З МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ І ТРЕТІМИ КРАЇНАМИ ТА ДЕЛЕГАЦІЇ СОЮЗУ	. . . . .	810

Ст. 222	РОЗДІЛ VII	ЗАСТЕРЕЖЕННЯ ЩОДО СОЛІДАРНОСТІ	819
Ст. 223–334	ЧАСТИНА ШІСТЬ	ІНСТИТУЦІЙНІ ТА ФІНАНСОВІ	
	ПОЛОЖЕННЯ	. . . . .	825
Ст. 223–309	РОЗДІЛ I	ІНСТИТУЦІЙНІ ПОЛОЖЕННЯ	825
Ст. 223–287	Глава 1	Установи	825
Ст. 223–234	Секція 1	Європейський Парламент	825
Ст. 235–236	Секція 2	Європейська Рада	852
Ст. 237–243	Секція 3	Рада	857
Ст. 244–250	Секція 4	Комісія	868
Ст. 251–281	Секція 5	Суд Європейського Союзу	878
Ст. 282–284	Секція 6	Європейський центральний банк	1009
Ст. 285–287	Секція 7	Рахункова палата	1024
Ст. 288–299	Глава 2	Правові акти Союзу, процедури ухвалення та інші положення	1037
Ст. 288–292	Секція 1	Правові акти Союзу	1037
Ст. 293–299	Секція 2	Процедури ухвалення актів та інші положення	1059
Ст. 300–307	Глава 3	Дорадчі органи Союзу	1085
Ст. 301–304	Секція 1	Економічний і соціальний комітет	1093
Ст. 305–307	Секція 2	Комітет регіонів	1101
Ст. 308–309	Глава 4	Європейський інвестиційний банк	1110
Ст. 310–325	РОЗДІЛ II	ФІНАНСОВІ ПОЛОЖЕННЯ	1115
Ст. 311	Глава 1	Власні ресурси Союзу	1121
Ст. 312	Глава 2	Багаторічна фінансова програма	1128
Ст. 313–316	Глава 3	Річний бюджет Союзу	1134
Ст. 317–319	Глава 4	Виконання бюджету та звільнення від зобов'язань	1145
Ст. 320–324	Глава 5	Спільні положення	1150
Ст. 325	Глава 6	Боротьба проти шахрайства	1158
Ст. 326–334	РОЗДІЛ III	ПОСИЛЕНА СПІВПРАЦЯ	1168
Ст. 335–358	ЧАСТИНА СІМ	ЗАГАЛЬНІ ТА ПРИКІНЦЕВІ	
	ПОЛОЖЕННЯ	. . . . .	1183

ДОГОВІР ПРО ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

ПРЕАМБУЛА	. . . . .	1237	
Ст. 1–8	РОЗДІЛ I	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	1248
Ст. 9–12	РОЗДІЛ II	ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ДЕМОКРАТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ	1329
Ст. 13–19	РОЗДІЛ III	ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО УСТАНОВ	1354
Ст. 20	РОЗДІЛ IV	ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ПОГЛИБЛЕНОЇ СПІВПРАЦІ .	1404
Ст. 21–46	РОЗДІЛ V	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО ЗОВНІШНІХ ДІЙ СОЮЗУ ТА ОСОБЛИВІ ПОЛОЖЕННЯ ЩОДО СПІЛЬНОЇ ЗОВНІШНЬОЇ ТА БЕЗПЕКОВОЇ ПОЛІТИКИ	1410
Ст. 21–22	Глава 1	Загальні положення щодо зовнішніх дій Союзу	1410

Ст. 23–46	Глава 2	Спеціальні положення про спільну зовнішню та безпекову політику	1417
Ст. 23–41	Секція 1	Загальні положення	1417
Ст. 42–46	Секція 2	Положення щодо спільної безпекової та оборонної політики	1472
Ст. 47–55	РОЗДІЛ VI	ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ	1492

ХАРТІЯ ОСНОВОПОЛОЖНИХ ПРАВ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

ПРЕАМБУЛА			1533
Ст. 1–5	РОЗДІЛ I	ГІДНІСТЬ	1534
Ст. 6–19	РОЗДІЛ II	СВОБОДИ	1562
Ст. 20–26	РОЗДІЛ III	РІВНІСТЬ	1626
Ст. 27–38	РОЗДІЛ IV	СОЛІДАРНІСТЬ	1648
Ст. 39–46	РОЗДІЛ V	ПРАВА ГРОМАДЯН	1673
Ст. 47–50	РОЗДІЛ VI	СПРАВЕДЛИВІСТЬ	1693
Ст. 51–54	РОЗДІЛ VII	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ, ЩО РЕГУЛЮЮТЬ ТЛУМАЧЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ХАРТІЇ	1720

УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ ЯК КЛЮЧОВИЙ ДОКУМЕНТ НА ШЛЯХУ УКРАЇНИ ДО ЧЛЕНСТВА В ЄС

Вступ	1741
Історія розвитку відносин України та Європейського Союзу	1742
Угода про асоціацію: процес розробки та прийняття, основні особливості	1745
Імплементация Угоди про асоціацію	1753
Висновки. Значення Угоди про асоціацію на шляху виконання вимог України як країни – кандидата та у рамках майбутнього переговорного процесу	1755